REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 27 — Brașov, Luni-Marți 5 (18) Februarie. — 1908.

## Ingrijiri în politica esterioară.

Incepuserăm să ne obicinuim bine cu idea, că situațiunea generală în Europa este cât se poate de favorabilă păcei. Numai de curând cu ocaziunea deschiderei delegațiunilor austro-ungare, Majestatea Sa monarchul nostru a accentuat în discursul tronului escelentele raporturi ale Austro-Ungariei cu toate statele și îndeosebi cu puterile triplei alianțe și cu Rusia; a vorbit și de amicabilele relațiuni cu Franța și de siguranța de pace la care au contribuit mult întrevederile domnitorilor și a miniștrilor în timpul din urmă. Rolul de căpetenie la aceste întrevederi l'a avut fără îndoială regele Eduard al Angliei, care a câștigat dela suirea sa pe tron tot mai mare influență între capetele încoronate, așa că astăzi se crede, că Anglia are cea mai mare influință în Petersburg ca și în Paris; ea este aliată cu Japonia și, stă totodată în cea mai bună înțelegere cu Rusia și cu Țarul ei. Actualul ministru rusesc Isvolsky a fost fericitul, care a reușit a încheia cu Anglia un tratat prin care s'au regulat raporturile între puternicile împărății în Asia, și tot despre Isvolsky se susține că este un vechiu și bun amic al ministrului nostru de externe br. Aehrenthal.

Cu toate aceste aparițiuni de liniște și bună înțelegere în toate direcțiunile lumei, cu toate asigurările de pace ce au răsunat de pe tronurile europene, în timpul din urmă s'au ivit în politica esterioară deodată glasuri discordante, ce par a voi să turbure buna armonie dintre puternicii continentului. Aceste disonanțe s'au auzit zilele acestea în Petersburg și în Paris în urma declarațiunilor făcute în delegațiuni de către ministrul de esterne br. Aehrenthal relativ la planurile economice ale Ungariei în peninsula balcanică, pe cari aceasta vrea să le realiseze prin construirea drumului de fer din Sandsak prin care va avea să se facă joncțiunea cu rețeaua căilor ferate bosniace.

De câte-va zile se agită mult cestiunea acestui drum de fer din Balcani, prin care va fi legat Salonicul cu Viena și cu Berlinul, putându-se continua după o călătorie de trei zile pe apă și încopcia apoi cu viitorul drum de fer de Bagdad. Se zice, ce-i drept, că Viena a fost legată deja și până acuma cu Salonicul prin calea ferată peste Belgrad și Ueskűb, și că linia aceasta este chiar mai scurtă decât linia nouă plănuită. Dar toate aceste considerațiuni nu pot liniști pe Ruși, cari văd în calea ferată a Sandsakului o estindere a comerciului german și austriac și a influinței austriace în detrimentul lor.

Ziarele rusești în frunte cu „Novoie Vremia" continuă a agita în contra proiectatei linii din Balcani, deși br. Aehrenthal a revenit în delegațiuni asupra proiectului de juncțiune de drum de fier, prin Novibazar — care chiar în senzul tratatului dela Berlin privește numai pe Turcia și Austro-Ungaria — declarând, că există deplină înțelegere și între guvernele din Viena și Petersburg. Aceasta nu împiedecă pe Ruși să prezică slăbirea ori chiar nimicirea înțelegerei balcanice de până acuma între monarhia noastră și cea rusească. Și în cercurile Dumei se ventilează mult cestiunea calei ferate din Sandsak și se asigură, că dispoziția în Rusia este la toate partidele contra acestei căi ferate.

Ei nu văd o compensațiune de ajuns pentru Rusia nici în liniile ferate plănuite, prin cari să fie legată Dunărea cu Adria. Insemnătatea politică a călei ferate a Sandsakului o văd în faptul, că prin ea va crește influința Austro-Ungariei în Peninsula balcanică. Și cei mai mulți susțin că singura compenzațiune mulțămitoare ar fi pentru imperiul Țarului o accelerare pronunțată a operei de reforme în Macedonia.

Politica exterioară a monarhiei noastre, vrea să evite tocmai o prea bruscă desfășurare a acțiunei de reforme, temându-se că în cazul contrar ar putea să se nască turburări și reprimări sângeroase contrare intereselor austro-ungare.

Mult atârnă dela constelația generală și mai ales dela atitudinea Angliei, despre a căreia înrâurire mare asupra mersului politicei esterioare am amintit deja. In tot cazul aceste sunt semne că începe să se înoreze cerul păcei mult lăudate. Și poate de aceea ministrul de răsboiu și cu cercurile competente militare din Viena nu mai vor să amâne resolvarea cestiunilor militare în Ungaria, ci pretind ca ea să se facă acuma, ca să nu sufere și mai mult prestigiul monarchiei ca putere armată.

---

**Viitoarea ședință a Camerei ungare** se va ținea pe la sfârșitul acestei săptămâni, când se va stabili ordinea de zi pentru viitoarea activitate parlamentară.

---

**Din delegația ungară.** Delegațiunea ungară continuând Sâmbătă lucrările sale, a adoptat în ședința plenară creditul pentru provinciile ocupate Bosnia și Herțegovina.

---

**Prim-ministrul Wekerle** a fost primit Sâmbătă la amiazi în audiență de Maj. Sa. Wekerle a raportat Maj. Sale despre desbaterile din delegațiunea ungară și în genere despre situația politică.

---

**Din camera română.** In ședința de Vineri a camerei române s'a început discuția generală asupra proiectului de lege al Cassei rurale.

---

**Ministrul de externe francez asupra situațiunei politice.** Un colaborator al ziarului »Petite Republique« a intervievat pe ministrul de externe Pichon asupra atitudinei Franței în chestia *programului balcanic al Austriei.* Pichon a declarat că în această chestiune Franța, legată printr'o alianță cu Rusia, e datoare să sprijinească acțiunea acesteia în Balcani, întru cât această acțiune nu vine în conflict cu politica tradițională a Franței în această regiune.

Relațiile franco-ruse sunt acelea a două puteri, cari au interese comune Atât Europa cât și în Asia ambele puteri merg mână în mână și acțiunea lor comună pentru menținerea păcei, este favorizată în același timp și de acordul existent între Franța și Anglia ca și de prietenia dintre Anglia și Rusia. Eu nu văd nici un conflict la orizont, a zis ministrul, de altfel, guvernele tuturor Statelor sunt conștiente de ceea ce trebue să facă pentru a garanta menținerea liniștei.

In privința chestiei macedonene, ministrul de externe francez a zis că ea trebue urmărită cu atențiune, dar nu trebue să se exagereze importanța incidentelor, cari pot obveni cu prilejul acțiunei puterilor interesate acolo.

---

## La chestia agrară — în România.[1]

*București*, 30 Ianuarie v. 1908.

**Casa rurală.**

Intre preocupațiile guvernului actual, negreșit *principala este îmbunătățirea stării mizere a sătenilor*. Acest scop s'a urmărit prin legea *tocmelilor agricole* (ale cărei dispozițiuni de căpetenie le-am publicat), acest scop îl urmărește și *Casa rurală*, al cărui proiect de lege azi mâne se va pune în discuția corpurilor legiuitoare.

*Ce este Casa rurală? O instituție*, un fel de *bancă poporală, care va înlesni țăranilor* (izolați sau în tovărășie) *mijlocul de a cumpără pământuri în loturi sau porțiuni mici (de câte 5—8 ha.) dela proprietari. Iată principiarele dispozițiuni* (cuprinse în 77 articoli) ale acestei eminente instituții naționale poporale:

a) *Casa rurală* se constitue, deocamdată cu un capital de 10 milioane lei; împărțite în 20.000 acțiuni à 500 lei. — 5000000 le va vărsa statul, iar 5000000 lei particularii, *dar numai Români* (Art. 2) și vândute și deținute *numai de Români.*

b) *Casa rurală* este un mijlocitor între proprietarul ce *vrea* să-și vânză moșia și între sătenii ce *vor* s'o cumpere. Ea va trata cu proprietarul hotărând împreună condițiile de vânzare și prețul, iar dacă tratarea a urmat *direct* între prorietar și săteni, *prețul îl fixează totdeauna Casa rurală.*

Casa rurală cumpără moșii în condiții avantajoase, pentru a le vinde dânsa la țărani (Art. 4).

Pentru a se ușura lucrările de parcelare, moșiile cumpărate vor fi împărțite în loturi uniforme de câte 5 ha. un țăran putând cumpăra până la 5 loturi (25 ha.) — *Art. 16.* Cumpărătorii țărani vor trebui să aibă unelte agricole, vitele necesare culturii pământului ce cumpără, precum și semințele respective. (Art. 18) — *)

Intenția legei este (art. 20, 35) să se împroprietărească *toți sătenii* ce n'au pământ, dar *care vor vroi și declara că vor lucra înșiși loturile* date; la din contră vor fi *deposedați*, în afară de cazurile de boală, constatate oficial. — Pentru a preîntâmpina *fărămițirea* pământurilor, legea declară în (art. 64) loturile cumpărate (de 3 ha.) *indivizibile*, având a fi transmise întregi altor proprietari: fie prin moștenire, fie prin donație, fie prin vânzare.

c) Pentru înființarea sau *completarea de imașuri (islazuri) comunale*, se va reserva la parcelarea moșiei în loturi o întindere de pământ îndestulătoare, conform dispozițiilor legei tocmelilor agricole.

d) *Pădurile* aflătoare pe acele moșii se vor cumpăra de casa rurală, dacă nu le vor putea cumpăra sătenii. Statul va exploata aceste păduri după regimul silvic al său, în profitul comunei, dacă aceasta va vroi să le exploateze.

e) *Și bălțile și heleștaele* aflătoare pe moșia vândută se vor exploata de comună în folosul sătenilor proprietari (art. 22)....

f) Plata pământurilor astfel vândute se va face în obligațiuni rurale, la purtător, producând o dobândă anuală de cel mult 5%, și plătibile în termin de 50 ani, prin sortire semestrală (art. 45.)

g) Pentru a se putea face înlesniri în scopul conservării moșiilor și proprietarilor români mai mari, *Casa rurală* a fost autorizată să facă și următoarele operațiuni:

1) A da împrumuturi asociațiunilor sătești, care vor lua moșii în arândă; 2) a *împrumuta pe agricultori pe cambii sau pe efecte publice* și 3) a cumpăra *efecte publice*... Va să zică *Casa rurală* devine în locul al doilea și un soiu de *bancă*...

Aceste sunt dispozițiile de căpetenie ale acestei *Case rurale*, care va înlesni trecerea moșiilor mari puse în vânzare, în *mânile Românilor săteni și nu ale străinilor* (ca în *Ungaria*, unde jidanii înlocuesc rând pe rând pe marii nemeși unguri) Guvernanții noștrii actuali, inspirați negreșit de spirit național, și-au reamintit maxima foarte salutară »*Cujus regio, illius regnum*« adecă *România să fie a Românilor.* Frumos se exprimă în punctul acesta expunerea de motive a acestui proiect de lege, afirmând sus și tare în fața *reprezentanței naționale.*

— »*Țăranii* constituind marea majoritate a populației noastre, *sunt principalii factori ai organismului nostru național și economic. Ei muncesc pământul și contribuesc la producerea principalei bogății a țării*, ei plătesc dările cele mai multe; *ei au luptat pentru dobândirea neatârnării noastre și tot la ei vom face apel pentru apărarea țării, atunci când ea va fi în primejdie! Este dar de datoria noastră ca să le dăm tot sprijinul nostru atunci când au nevoie de el și să facem și pentru ei ceea-ce s'a făcut pentru proprietarii cei mari.*«

Cine nu va aplauda aceasta declarație spusă de un guvern conștiu de marea și adevărata misiune în stat a poporului, *talpa țării?*!! Numai dacă *cuvântul s'ar și întrupa cât mai îngrabă*!!

*Prof. V. Gr. Borgovanu.*

1) A se vedea Nrii 273, 279 și 282 ai „Gaz. Trans" din 1907 și Nrii 2 și 11 din anul curent.

*) Comisia delegaților din cameră a adaogat: *Conacurile* (curțile *boierești*) cu 50—150 ha. pământ vor fi vândute de preferință absolvenților școlilor de agricultură, care vor face pe ele agricultură model.

---

## Zile critice.....

Ziarul partidului poporal maghiar „*Alkotmany*« de Duminecă se ocupă de »zilele critice de prima ordine în ajunul cărora ne aflăm«. Are în vedere evenimentele ce sunt de aștepat în politica interioară a Ungariei: revizuirea regulamentului camerei, apoi eventual reforma electorală și în fine rezolvarea cestiunilor militare.

In săptămâna aceasta se va întruni earăși camera ungară și cestiunea *revizuirei regulamentului camerei* va fi supusă earăși unei conferențe a tuturor partidelor. »Alkotmany« crede că revizuirea se va face, fiind-că disidenții nu vor pune piedeci....

In ce privește *reforma electorală*, sunt prospecte de ciocniri aspre. Naționalitățile, socialiștii și democrații vor face mare gălăgie și vor vorbi încă de noroc, dacă rezultatul alegerilor pentru dieta croată va fi de așa, ca aceasta să nu trimeată deputați croați la Budapesta. Caracterul critic al viitoarelor evenimente însă se va pronunța mai mult în redeșteptarea *luptelor de drept public* și în legătură cu acestea în *readucerea pe scenă a cestiunilor militare.* In ultima ședință a delegațiunei ungare s'au încăerat cei dela 67 cu independiștii dela 48 din coaliție. Acești din urmă au declarat, că cei dela 67 ar fi morți, ear cei dela 67 au răspuns că din contră partidul independist s'a pus cu totul pe baza dela 67 votând noul pact, urcând cvota, întrând în delegațiune etc.

S'a dovedit, zice »Alkotmany«, că și

astăzi numai pe baza dela 67 se poate guverna. Numai ce încape în cadrul dela 67 se poate realiza din 48 şi de aici trebue să se elimineze ce nu încape în 67: acesta e *punctul de vedere transigent al independiştilor*, căruia i-au dat espresiune în delegaţiune Nagy Emil, Hoitsy Pál şi mai mulţi alţi conducători independişti.

Vine acum *cestiunea militară.* Nu va surprinde pe nimeni, că vorbitori distinşi independişti au accentuat mereu în delegaţiune dorinţa partidului lor, ca cestiunea militară, care a fost desprinsă din pactul coaliţiei cu coroana dela 1906, să fie pusă la ordinea zilei, aşa ca să o rezolve încă dieta actuală, coaliţia şi guvernul actual. Cei informaţi n'au fost surprinşi de articolul publicat de ziarul *„Zeit«* Sâmbătă seara, în care un politician austriac nemijlocit interesat la tratările în cestiunea militară, arată că încă şi astăzi se continuă tratările despre aceea cum să se rezolve cestiunile militare.

Cu întrevenirea *ministrului comun de războiu* şi a *coroanei* de luni de zile se tratează între *guvernul ungar şi austriac* şi aceste tratări au avut deja *rezultate pozitive.* S'a stabilit cu deosebire *în ce măsură să se validiteze limba maghiară în noua procedură processuală* la regimente şi 'n serviciul intern, abstrăgând dela *limba de serviciu şi de comandă*, în jurul cărora nu se poate aştepta *nici o schimbare.* Tratările încă nu sunt terminate. Sunt încă greutăţi, ca de pildă în jurul *cestiunei emblemelor.* Aici e deja hotărât, ca pe steagurile regimentelor armatei comune să fie pusă emblema ungară şi cea austriacă una lângă alta. Cestiunea încă nehotărâtă este numai, care pajură să fie la dreapta şi care la stânga.

La pavilionul flotei de războiu nu e proiectată nici o schimbare. »Zeit« vorbeşte cu mult optimism de această cestiune şi acum putem fi curioşi ce va zice în şedinţa viitoare plenară a delegaţiunei austriace ministrul de războiu *Schönaich*, despre istoria tratărilor şi stadiul lor de azi.

»Poporalii« lui Zichy n'au de obiecţionat nimic, dacă acum cestiunea militară, care fusese descopciată din pactul cu coroana dela 1906, se reîncopciază iaraşi la pact, când se face cu înţelegerea reciprocă a părţilor pactante. Motivele reîncopciărei sunt că, după cum a declarat Schönaich, capacitatea de luptă a armatei a suferit îngrozitor în cei 6 ani din urmă şi poziţia de mare putere a »monarchiei duble« *n'ar mai putea suporta o nouă slăbire a acestei capacităţi, fără a provoca pericole.* De altă parte s'au ivit în sânul coaliţiei şi mai ales al partidului independist *îngrijiri întemeiate*, că oare lăsând sarcina deslegărei cestiunilor militare dietei viitoare, sau acelei diete, pe care o va alege reforma electorală astăzi încă necunoscută, aceasta nu va putea aduce oare cu sine căderea punctului de vedere maghiar? De aici se esplică apoi că partea covârşitoare a partidului independist e înclinată de a face cu putinţă încă sub durata dietei actuale resolvarea într'un fel a cestiunei militare. Mai mulţi deputaţi independişti precum Bakony, Földes, Gal, Leszkay, Lovaszy s'au pronunţat pentru cât mai grabnica descopciere a cestiunilor militare, precând dintre soţii de principii numai secretarul de stat Toth stărue pentru observarea strictă a pactului.

»Alkotmany« e de părere că maioritatea independiştilor va fi pentru descopciere, dar fireşte acuma nu poate fi încă vorba de resolvarea propriului program militar independist ci numai colo după un şir de ani, dacă până atunci va mai fi cestiune militară şi partid independist. Ludovic Hollo — aşa crede că va fi. Cere deci în »Magyarorszag« ca partidul independist să ia el singur frânele guvernului şi chiar pe baza programului independist, căci deja dela 1906 aşa a decis »naţiunea«.

Hollo în buna sa credinţă — zice »Alkotmany« — îşi uită şi socoteşte nu mai cu suveranitatea poporului ce-o simbolisează băţul de alun, *nu socoteşte însă şi cu suveranitatea coroanei.* Coroana va fi totdeauna pentru restabilirea lui '67 în direcţie naţională, niciodată însă nu va fi pentru un 48 incomensurabil în poftele şi aspiraţiunile sale.

»Alkotmany« termină cu cuvintele:

»Ne încredem în dibăcia conducătorilor guvernului şi ai coaliţiei, în buna credinţă a interesenţilor austriaci şi în primul rând în *maturitatea politică* a partidului independist (*dehogy* mai cred poporalii în aşa ceva!) ca cestiunea militară, dacă odată este din nou ridicată, să fie rezolvată fără mai mari sguduiri şi cu honorarea drepturilor maghiare«.

---

## In cestiunea congruei.

„Unirea" în numărul său ultim dela 3/16 Februarie, dă pe baza informaţiunilor, ce zice că le-a primit din isvor sigur, următoarele lămuriri despre stadiul actual al aşa zisei regulări definitive a congruei preoţilor romano-catolici şi uniţi:

Informaţiile, ce le primim din isvor vrednic de credinţă, ne spun, că regularea congruei clerului nostru e aproape de realizare.

Se zice, că ministrul de culte şi instrucţiune publică, va prezenta în viitorul cel mai apropiat o întregire novelară la articolul de lege din 1898, prin care s'a regulat congrua acatolicilor. Va se zică dispoziţiile acelei se vor estinde şi asupra clerului bisericei catolice de amândouă riturile, şi aşa va înceta anomalia aceea, ca să fie lipsiţi de beneficiul congruei numai preoţii catolici.

Putem presupune, că regularea aceasta să va face cu valoare retroactivă, aşa că întregirea congruală, se va asigna pe seama respectivelor cleruri, cu începere dela 1 Ianuarie 1908.

Până aci toate ar fi bune. In adevăr tratamentul escepţional, de care a avut până aci parte clerul nostru, nu se mai poate suferi. Felul, cum s'au dat ajutoarele de stat, era revoltător. In timpul din urmă, s'a îmbunătăţit în câtva situaţia, dar totuşi am fost siliţi să vedem, că în urma urmelor, în foarte multe cazuri, era atârnător dela capriciul cutărui notar comunal, ca un preot, să primească ori nu ajutorul de stat.

Faţă de un astfel de tratament, regularea congruei, pe baza unei legi, la toată întâmplarea, înseamnă un pas spre bine. Pentrucă oricum ar fi legea, suma de întregire totuşi se croieşte pe baza conscripţiei congruale, până la suma de 1600 respective 800 cor. după cualificaţia preotului, iar subtragerea acestei întregiri, numai în cazurile, precisate în lege se poate face şi numai după modalităţile acolo prevăzute.

Condiţiile acestea, garantate în lege, alcătuiesc anumite garanţii, cari faţă de procedura absolut volnică din trecut, constitue un pas spre o situaţie de drept mai corespunzătoare timpului în care trăim.

Oricât am recunoaşte, că prin regularea congruei se face o îmbunătăţire în condiţiile de existenţă materială a clerului nostru, totuşi ne vedem siliţi a ne pune următoarele întrebări:

Dacă a fost, ca legea congruală a acatolicilor, adusă la anul 1898, să se estindă şi asupra clerului catolic, atunci, de ce nu s'a făcut regularea aceasta, deodată, tot la 1898? De ce a fost lipsă, ca clerul nostru să aştepte zece ani, şi să sufere umiliri din partea fraţilor, apartinători celorlalte biserici, abstrăgând chiar dela păgubirea materială, ce a avut'o, neprimind această întregire în curs de zece ani?

Este nădejde doară, că suferinţa de zece ani se va răsplăti prin faptul. că regularea congruei clerului catolic se va face între împrejurări mai avantagioase — materiale şi morale — de cum s'a făcut pentru clerurile necatolice?

Mărturisim sincer, că la întrebările acestea, nu ne putem da un răspuns liniştitor. Faptul, că pentru clerul catolic nu se proiectează o lege nouă, ci numai întregeşte şi estinde legea din 1898 adusă pentru acatolici, dovedeşte destul de limpede, că regularea congruei catolice, să proiectează, tot între condiţiile legei din 1898, va să zică, tot aşa ca şi pentru necatolici. Si noi pricepem situaţia, în care se află ministrul, pricepem, că dânsul nu poate măsura cu două măsuri. Numai cât, apoi atunci, din nou ne punem întrebarea: de ce s'a aşteptat cu regularea aceasta zece ani? şi pentru ce trebue să contribue episcopatul catolic cu suma de 700 mii cor. la an, dacă clerul catolic va primi regularea congruală, tot între condiţiile, între cari o primesc clerurile necatolice?

La nedumeririle acestea numai aşa s'ar putea da un răspuns mulţumitor, dacă s'ar şti, că *independenţa morală* a clerului nostru, ar fi mai asigurată decât prin regularea dela 1898. In momentul însă, în care vedem, că toată legea dela 1898, e hotărâtoare şi pentru clerul nostru, de abia putem spera, că în tratamentul clerului nostru ar fi vre-o deosebire, faţă de tratamentul celorlalte cleruri.

Se zice, ce e drept, că ministrul va putea subtrage eventual numai întregirea ce o dă statul. Dar cum se va sti, care este întregirea aceea şi câtă sumă anume formează din întregirea, ce o primeşte preotul până la suma de 1600 respective 800 cor.? In praxă rezultatul va fi acela, că clerul nostru va fi tractat întocmai ca şi clerul necatolic, adecă, ca şi clerul fraţilor noştri neuniţi.

Şi atunci iar ne întrebăm, de ce a fost lipsă ca preoţii noştri cei lipsiţi, zece ani să aştepte după regularea aceasta şi ca familiile lor, în mare parte avisate la acest ajutor, să se păgubească cu sume aşa de însemnate?

Dar la ce să ne mai punem atâtea întrebări? Tot ce ne poate mângăia, — dacă e adevărat, că solatium est miseris socios habuisse dolorum, apoi unica mângăiere ne este, că de soartea noastră va avea parte şi clerul de ritul latin, care aşa de adese s'a lăudat că-şi va regula congrua fără ajutorul statului. Dar n'au făcut'o şi urmarea e, că au să mai dea şi 700 mii coroane anual, ca să apuce şi mai mult sub stăpânirea guvernelor.

Vom înceta însă cu recriminările, cari nu ne sunt de nici un folos, şi deocamdată ne vom bucura, că totuşi după o luptă stăruitoare, de aproape un veac, am ajuns în sfârşit la pragul regulării congruale. Am folosit anume acest termin de prag, pentrucă de acum trebue să accentuăm, că şi dacă se va realiza regularea contemplată, noi regularea aceea nu o putem privi de o *regulare definitivă.* Inainte cu 50 ori chiar cu 10 ani, suma de 1600 cor. putea fi privită de îndestulitoare pentru un preot, care mai are timp a se ocupa şi cu ceva industrie onestă, corespunzătoare statului său. In ziua de azi însă 1600 cor. nu numai corespund lipselor şi poziţiunii sociale a unui preot. In momentul, în care pentru învăţători s'a statorit o leafă finală de 2000 cor., congrua de 1600 cor. pentru un preot a ajuns imposibilă şi ridicolă. Drept aceea de pe acum vestim pe iubiţii noştri cetitori, că înscriem în programul nostru de acţiune *ulterioara şi ecuitabila regulare a congruei clerului nostru.* Şi tot asemenea vom lupta necontenit, ca *congrua să fie o retribuire a serviţiilor bisericeşti şi sociale, ce le fac preoţii, iar nici decât instrument de exploatare politică în mâna guvernelor.*

Şi acum să aşteptăm sosirea regulării congruale. Atunci apoi neamânat să ne gândim la preoţii dificienţi, la preotesele văduve şi la orfanii de preoţi. Nici ei nu mai pot rămânea un moment în starea lor actuală!

---

## Evenimentele din Portugalia.

*Interesante declaraţii ale fostului prim-ministru portughez.*

Corespondentul ziarului »Dayil Telegraph«, la Genua a avut o convorbire cu fostul prim-ministru portughez, Franko, care i-a spus între altele:

Sângerosul eveniment din Lisabona a întunecat munca şi activitatea, pe care am depus'o în tot cursul vieţei mele, pentru patrie. Gloanţele, cari au ucis pe rege şi pe prinţul moştenitor, m'au distrus şi pe mine. Cu dânşii am murit şi eu tocmai în momentul când simţeam mai mult necesitatea de a trăi. Viitorul va dovedi, dacă am avut sau nu dreptate. Numai atunci când se va dovedi că cele întâmplate au folosit patriei, voiu putea recunoaşte că n'am avut dreptate.

Acum m'am retras cu desăvârşire din viaţa politică. Sunt condamnat, pe drept sau pe nedrept, nu ştiu, ştiu numai că majoritatea m'a condamnat.

— De ce nu vă apăraţi, întrerupse ziaristul. Credeţi necesar să tăceţi?

— Dacă m'aş apăra, aş da loc la dezbinări. Patria are acum nevoe de linişte, recunosc aceasta şi doresc ca pacea să nu fie turburată.

Portugalia e o putere mică încă, dar poate deveni mare. Activitatea altora nu trebue turburată prin apărarea mea. Şi în ce mi-ar folosi această apărare? Faptele politice se judecă după succesele lor: victorioşii sunt consideraţi eroi. iar învinşii aventurieri.

Am fost rugat să mă retrag, ca să uşurez cu chipul acesta acţiunea de pacificare. Nu voi veni s'o turbur şi-mi voi ţine promisiunea. Pot să vă spun însă, că sunt falşe ştirile pe cari le publică ziarele cu privire la ruperea raporturilor dintre mine şi membrii familiei regale.

Până în momentul plecărei mele membrii familiei regale mi-au dovedit numai bunăvoinţă şi politeţă. Deasemenea nu e adevărat că atentatul se datoreşte dictaturei mele. Crima a fost făptuită în momentul. când dictatura mea ajunsese la sfârşitul ei.

In Noemvrie alegerile fuseseră fixate pentru Aprilie şi eram pe punctul de a începe pregătirile în vederea alegerilor.

---

## Salon de convorbiri.

II.

Câte-va observaţii luate din viaţa reală:

La noi trebue să se ţină seamă, că ţărănimea din deosebite ţinuturi, este la cele mai deosebite graduri de cultură. Scriitorul are să fie cam vulgar.

Să nu se uite apoi nici ând, că ţăranul încă stă tot sub impresia cărţilor bisericeşti. In litera scrisă el vede ceva infalibil. Fireşte nu în toate ţinuturile, ci după gradul de cultură.

Indrăgirea cărţilor şi foilor, isbuteşte mai uşor, dacă i-se cetesc săteanului părţile mai bune din acele cărţi. Insă nu de pe catedră, ci înaintea bisericei, sau pe margini de drumuri, şi cât se poate de oameni, în cari are încredere. Cunosc destule cazuri, când — mai ales feciori de popă, sau învăţători — au făcut aşa, şi au câştigat abonaţi. Felul acesta de propagandă s'ar putea face sistematic, ca propaganda studenţilor ruşi (ai noştri cetesc *conferinţe originale* la sate!), dar aşa de puţini sunt la noi acei ce pot înfrunta fără teamă faima de agitator, pe care neapărat vor căpăta-o!

D-l Sorcovă, a mai pus în discuţie o temă. O temă la care, ca un gazetar ce sunt — deşi în concediu — nu mă pot răbda să nu zic măcar un cuvânt.

Este chestia: cum sunt ziarele, şi cum ar trebui să fie ele?

Răspunsul: aşa sunt cum nu ar trebui, şi aşa ar trebui să fie, cum nu sunt — este, cred, destul de laconic.

D-l Sorcovă, să nu uite că pressa a degenerat cu totul, că, *nu mai există pressă!*

Ceeace azi se numeşte pressă, nu este altceva, decât *tiparul ca agent electoral* — cel mai gălăgios »corteş«!

Publicistica, aşa cum poate fi ea socotită de teoreticiani (înlocuind [illegible]mvonul!) nu mai are putere de viaţă. Ca orice mijloc, prin care se poate desfăşura putere, publicistica a fost foarte repede *aservită politicei.* Ziarele de astăzi nu mai sunt ale dreptăţii absolute, ci ale partidului, sau ale şefului politic! Ciudat, de ce să nu poată fi aşa, *de ce pressa trebue să servească mai desinteresat adevărul decât ori cine altul??* Aştept răspuns — deşi, mărturisindu-mi gândul sincer, el nici decât nu mă va putea mângăia.

Notez însă, că situaţia asta nu pressa, a creat'o, ci ea s'a supus numai neavând încotro. *Publicul a creat aceasta!* El, care prin sprijinul sau prin duşmănia lui, dă pressei apă vie sau apă moartă. (Abonamentele şi restanţele...) Pressa nu-i vinovată.

Publicul *nu vrea să cugete*, trebue s'o facă ziarul în locul lui. Nici asta nu-i o pacoste. *Publicul n'are vreme să cugete, — ziarul însă n'are s'o facă decât aceasta!!* E meseria lui. *Ziarul este doar' o autoritate*, şi ca toate autorităţile, trebue să fie şi ea, vorba d-lui S., un dosar al creerilor »publicului«. Şi nu numai să se cugete are, ci şi să născocească, să minţă, să înjure. Adesea, acestea sunt datorinţe cardinale, pentru neîmplinirea cărora ziarul poate să-şi piardă viaţa. Dacă nu-i în stare să apere cu destulă sofistărie punctul de vedere al partidului, din care face parte şi *cetitorul*, şi dacă nu are destule cuvinte pentru a tîrî în noroiu pe adversarul politic, care şi pentru cetitor este adversar — scad abonamentele!

Pressa deci nu-i de vină. »Trebue să trăiască doar şi ea într'un chip«!

Bine înţeles, în ce măsură are să cugete şi să mintă ziarul în locul publicului, atârnă dela gradul de cultură — mai mult cultura sufletească decât intelectuală — a unei societăţi. In apus se fac în mai mică măsură....

Dar, compună tabela statistică, cine vrea! Mie nu-mi face — plăcere.

S. C. D.

---

# ŞTIRILE ZILEI.

— 4 Februarie v.

**Parastasul pentru Grigorie Maior.** Eri s'a oficiat în biserica Sf. Nicolae din Scheiul-Braşovului de către preoţii Dr. V. *Saftu* şi I. *Prişcu* un parastas solemn întru pomenirea de veci a neuitatului nostru redactor Grigorie Maior. Corul bisericei Sf. Nicolae a cântat, la invitarea redacţiunei noastre, sub conducerea d-lui prof. G. Dima în mod gratuit pătrunzătoarele cântece de parastas, contribuind prin executarea artistică a cântărilor funebrale la înălţarea acestei solemnităţi pioase. La oficiarea parastasului au asistat pe lângă numeroşi

parochieni, membrii redacţiunei, administraţiei şi tipografiei noastre, reprezentanţii despărţământului Braşov al »Asociaţiunii«, a gremiului comercial românesc şi a societăţii meseriaşilor români, corporaţiuni a căror membru şi funcţionar zelos şi neobosit prin mai mulţi ani a fost regretatul nostru redactor. După terminarea parastasului cei prezenţi au gustat din colivă, iar cei săraci au fost miluiţi cu bani.

Din acest prilej ne ţinem de datorinţă a mulţumi, în numele iniţiatorilor parastasului, d-lui prof. G. Dima şi membrilor corului bisericei Sf. Nicolae pentru distinsul concurs, pe care l'au dat la ridicarea acestei solemnităţi.

**»Din temniţă« şi »la temniţă.«** Tribunalul din Sătmar a judecat pe protopopul din Ardusat *Dionisiu Bran* şi pe învăţătorul *Alesandru Anderco* la câte şeapte zile temniţă ordinară şi 5 coroane amendă pentru că în şcoala gr. cat. din Ardusat a fost acăţată pe părete harta Kozzen B. »Europa proiectată şi desemnată«, (Prov. lui Ed. Hölzel în Viena), edată de I. M. Moldovan în Blaj şi W. Krafft în Sibiiu, care din 1889 este oprită. Arătarea a făcut-o periculosul notar de cerc ungur de prezent suspendat. Protopopul D. Bran şi-a făcut osânda din 30 Ianuarie până 'n 6 Februarie, iar învăţătorul Anderco a întrat în temniţa dela Baia-Mare în 14 Februarie.

**Reuniunea rom. de gimnastică şi cântări** aranjează astăzi seară în sala cea mare a otelului »Europa« o petrecere cu dans, la care se învită şi pe această cale cu dragoste frăţească toţi membrii şi binevoitorii reuniunei. Inceputul petrecerii la oarele 8 seara. Intrarea gratuită. La petrecere este angajat taraful lui George Dicu.

**Cununie.** D-ra Maria I. Săcăreanu, fiica d-lui I. Săcăreanu din Chilia (Basarabia) şi d-l Ioan Penescu din Ismail şi-au serbat cununia religioasă eri, în 3 Februarie st. v. a. c. în biserica sf. Nicolae din Chilia. Adresăm tinerei părechi sincere felicitări.

— Ananie *Boldor* şi Eufrosina *Vidriginescu* căsătoriţi. Codlea. — Turcheşiu. Februarie 1908.

**Primarul Lueger în Lovrana.** Primarul oraşului din Viena, Dr. Lueger, a sosit Sâmbătă sara în Lovrana. In Lovrana proprietarii vilelor au arborat drapele în onoarea primarului Vienei. La sosire primarul din Lovrana i-a făcut o primire; Dr. Lueger a mulţumit şi s'a retras imediat pentru a se repauza de oboseala călătoriei.

**Un atentat contra şahului Persiei?** Pressa franceză înregistrează versiunile, cari persistă, despre atentatul săvârşit contra lui Mahomet Mirza, şahul Persiei. Confirmarea oficială lipseşte pân'acum.

**Impresiile unui principe german despre Paris.** Principele Eitel Frederic, întors din călătoria sa, în Portugalia, a povestit impresiile sale asupra acestei călătorii. Principele a declarat că din toate oraşele, prin cari a trecut, acela care i-a plăcut mai mult a fost Parisul. Principele s'a arătat foarte satisfăcut de marea amabilitate, cu care a fost întâmpinat acolo. Vorbind de aspectul oraşului, principele a zis că mişcarea de pe bulevardele parisiene nu este mai mare decât aceea de pe »Unter den Linden« din Berlin, dar că a avut impresia că această mişcare se prezintă sub aspecte mai variate. Principele şi-a exprimat regretul, că timpul nu i a putut permite să viziteze cu deamănuntul toate comorile de artă ale Parisului.

**Complotul contra regelui Spaniei.** Acum câteva zile poliţia din Madrid a arestat, precum ştim, un individ suspect în momentul când voia să ridice o scrisoare dela poştă. S'a putut stabili acum, că anarhiştii spanioli organizaseră un complot în contra regelui Alfonso. Atentatul trebuia să se făptuiască cu prilejul requiemului pentru regele şi prinţul Portugaliei, cari au fost asasinaţi. Anarchiştii au încercat să se apropie de rege deghizaţi ca preoţi, în biserică, au fost însă arestaţi.

**Arderea unei Burse.** Bursa lemnăriei din Petersburg, situată în apropiere de Neva, a fost distrusă de un incendiu. Pagubele sunt de mai multe milioane ruble.

**Reuniunea română de muzică din Sibiiu** invită la Convenirea colegială împreunată cu dans ce o va aranja în sala dela »Unicum«, Marţi în 5/18 Februarie 1908. Inceputul la 8 oare seara.

**Condamnat la moarte.** Tribunalul militar din Szabadka a condamnat la spânzurătoare pe soldatul Lazar Matosics din regimentul 86 infanterie, pentru că în luna Ianuarie 1907 a desertat din armată şi în timpul desertăţii a ucis şi jefuit o femee bătrână. Condamnarea a fost ţinută în secret până acum când soldatul a făcut cunoscută condamnarea sa prin o scrisoare trimisă părinţilor săi. Matovics a mai fost de câte-va ori pedepsit la închisoare.

**Petrecere în K. Borsa.** Inteligenţa română din K.-Borsa şi jur aranjează în 23 Februarie st. n. 1908 în şcoala gr. cat. din loc concert cu petrecere şi joc. Venitul e destinat în favorul şcoalei gr. cat.

**Oficiul de dare al oraşului** ne roagă să dăm loc următoarei publicaţiuni: Toţi plătitorii de dare de pe teritoriu oraşului Braşov, cari nu plătesc dare la sfertul de an 6 cor., se provoacă prin aceasta, ca până la 24 Februarie 1908 la 12 oare din zi negreşit să-şi plătească darea către stat şi aruncurile comunale pe cuartalul prim 1908 căci la din contră în sensul §§ 57—74 art. de lege XLIV. din 1883 încassările se vor face pe cale de esecuţie fără nici o considerare.

**Crima unui tată.** Pasagerii, cari veneau Sâmbătă seara cu trenul la Budapesta, au fost martorii unei scene fioroase, care s'a petrecut la o staţiune apropiată de capitala Ungariei. Un domn, care se afla în tren cu un copil al său de vre-o cinci ani, fiind apucat de un acces de nebunie, îşi aruncă copilul pe fereastră înaintea acceleratului. Trenul tăiă un picior al copilului. Nefericita victimă a fost adusă într'o stare gravă la spitalul din Budapesta, iar tatăl a fost arestat.

**Procesul apărătorilor Portului-Arthur.** Sâmbătă s'a continuat cu judecarea procesului apărătorilor Portului-Arthur. Apărătorul generalului Reus, advocatul Mechaiev, a rostit o splendidă pledoarie întru apărarea clientului său şi a celorlalţi acuzaţi. El a arătat, că atunci când prin forţa împrejurărilor vărsarea de sânge a ajuns inutilă, comandantul are dreptul şi datoria de a da semnalul încetărei focurilor şi nu poate fi condamnat pentru aceasta. Apărătorul arată că toată animozitatea care i-s'a arătat generalului Reus, este pricinuită de faptul că el şi-a exprimat în totdeauna liber părerile în consiliul de războiu.

Apărătorul generalului Fock, generalul Dombrovski, un fost coleg de şcoală al clientului său de azi, a rostit o cuvântare foarte mişcătoare. El a arătat că încă din copilărie Fock avea mari înclinaţiuni militare şi a fost în totdeauna un caracter cinstit. Descriind meritele lui Fock, îl compară cu marii eroi ai neamului, generalii Suworonov şi Dragomirov. Fock a dovedit marele său curaj, în timp când Port-Arthur-ul era asediat şi el, deşi nu era comandant, a vizitat zilnic poziţiunile cele mai primejdioase. Dacă Fock s'a arătat nervos în timpul procesului, aceasta e din cauză că a fost atins de calomniile ce i-s'au adus.

---

## Adunarea generală ordinară a comercianţilor români din Braşov.

Duminecă în 27 Ianuarie v. şi-a ţinut adunarea generală corporaţiunea comercianţilor români din Braşov. Despre decursul acestei adunări ni se trimite spre publicare următorul raport:

— 2 Februarie v. 1908.

Corporaţiunea comercianţilor români din Braşov este poate unica, care numai arare-ori îşi amână ţinerea şedinţelor din lipsă de membri. E adevărat că membrii ce-i aparţin nu prea sunt numeroşi, dar cei cari sunt şi câţi sunt, sunt oameni la locul lor din ori ce punct de vedere. Peste toate calităţile lor de comercianţi străluceşte însă în toată ţinuta lor conştiinţa, că antecesorii lor — la cei mai mulţi părinţii şi fraţii şi numai la unii moşii lor — au fost sufletul comerciului levantin, căci ei reprezentau în Braşov întreg comerciul spre Levante. Această conştiinţă îi face pe comercianţii noştrii de astăzi nu numai să susţină numele românesc ca factor în comerciu, ci să le dea ajutor de a lucra cu aceiaşi tărie şi în viitor; de aceea vezi pe reprezentanţii firmelor comerciale române din Braşov nu numai reprezentându-şi firma proprie — ori-care i-ar fi marfa — cu o conştienţiositate mare, ci ei stăruiesc prin contribuiri să promoveze toate ramurile de comerciu, unde numai este posibil aceasta. Cu deosebire vedem însă că societatea comercianţilor români din loc aproape toate venitele societăţii le jertfeşte pentru creşterea elevilor români aplicaţi la comerciu.

In ziua de Duminecă 27 Ian. v. punct la 3 oare p. m. Vicepreşedintele I. *Bidu*, comunică o scrisoare a preşedintelui I. Săbădeanu, care, fiind bolnav, îl roagă să-l substitue. Vicepreşedintele constatând că majoritatea membrilor este prezentă — după statute — salută pe membrii prezenţi rugându i să fie cu trup cu suflet pe lângă cauza ce o reprezentă societatea şi declară şedinţa deschisă designând pentru controlarea procesului verbal doi verificători.

Adunarea dă espresiune regretului său pentru îmbolnăvirea preşedintelui dorindu-i însănătoşare, şi aclamă cuvintele pline de căldură ale vicepreşedintelui luând la cunoştinţă cele dispuse.

Secretarul societăţii, urmând ordinea fixată prealabil de comitet, ceteşte apoi raportul comitetului către adunarea generală despre activitatea desvoltată în 1907. Din acest raport se vede că comitetul a stat prin camera comercială din loc în legătură atât cu aceasta cameră cât şi cu ministrul de comerciu. Indemnat parte de dispoziţiunile ministeriale, parte de ale camerii comerciale din loc dar şi din iniţiativa proprie — în înţelegere cu celelalte gremii comerciale din loc — comitetul societăţii a contribuit la delăturarea mai multor piedeci a comerciului local precum şi la promovarea aceluia în viitor.

Mai presus de toate s'a impus atât din raportul comitetului cât şi din raportul cassei acea intensivă lucrare a comitetului în senzul căreia întregul venit anual al societăţii, care trece binişor peste 2000 coroane, se foloseşte — cu escepţiunea a vre-o 280 cor. pentru administraţie — esclusiv pentru creşterea ucenicilor în cocomerciu, plătindu-li-se didactrul pentru şcoala comercială şi pentru întreţinerea şi instruirea în ale religiei.

Raportul comitetului şi rapoartele cassei au fost examinate de comisia comitetului şi de a adunării generale.

S'a constatat cu bucurie că numărul elevilor dela comerciu se sporeşte din an în an; acum 5 ani erau 4, astăzi 18.

Adunarea a primit rapoartele cu plăcere şi a dat organelor administrative răspunzătoare absolutoriu, mulţumind comitetului pentru osteneala şi jertfa adusă pe altarul neamului.

Adunarea generală la propunerea d-lor I. Bidu, Ilie Savu şi a secretarului I. Lengeru a luat unele concluse de sine stătătoare, cari le recomandă comitetului spre efeptuire. Toate ţintesc la sporirea firmelor române pe teren comercial şi la întărirea legăturilor sociale între toţi comercianţii români şi în fine la creşterea şi tractarea humană a elevilor pe timpul cât sunt ucenici.

Cu aceste adunarea a luat sfârşit, îndepărtându-se membrii deplin satisfăcuţi de cele auzite şi hotărâte.

*Iorgovan.*

---

## ULTIME ŞTIRI.

**Bucureşti,** 17 Februarie. Eri la orele 2 p. m., s'a ţinut în sala Eforiei *congresul nou înfiinţatului partid conservator-democrat.* A asistat o lume imensă. Discursuri au fost rostite de d-nii Cantacuzino, Paşcani, N. Economu, T. Emandi, N. Xenopol, N. P. Guran, Dr. Hurmuzescu, T. Cămărăşescu, Bădărău, C. Rădulescu-Motru, B. Păltineanu şi Dissescu. Preşedintele partidului, d-l Tache *Ionescu*, a cetit programul partidului şi a rostit un discurs mai lung. Din program au fost îndeosebi aplaudate punctele, în care se spune, că noul partid îşi pune speranţele în marea massă a muncitorimei dela sate şi oraşe, că partidul va fi dinastic, dar fără condiţii şi fără rezerve şi că se impune o reformă electorală, în sensul întărirei colegiului III, şi acordarea drepturilor la Dobrogeni. D-lui Tache Ionescu s'au făcut entusiaste ovaţiuni. Adunarea a decurs în linişte.

**Viena** 17 Februarie. — Ziarului „Reichspost" i-se comunică din Constantinopole: In cercurile diplomatice de aci se afirmă, că Rusia vrea să ceară abrogarea tuturor dispoziţiilor luate prin pacea dela Paris şi cari sunt defavorabile Rusiei. In primul rând vrea să ceară să se permită libera trecere în ori ce timp prin Bosfor şi Dardanele a flotelor de războiu, cari aparţin statelor situate pe malurile Mărei Negre. Cum Turcia priveşte o asemenea hotărâre ca o directă ameninţare, cererea Rusiei poate fi socotită ca o formală declaraţie de războiu.

**Lisabona,** 17 Februarie. Guvernul continuă a aplica cenzura cu cea mai mare rigurozitate, deşi fără succes, căci telegramele tot ajung în străinătate cu o întârziere de 12 ore. Corespondenţii trimit scrisori la graniţă, de unde se expedează telegramele.

**Lisabona,** 17 Februarie. Un conziliu de miniştri a avut loc eri sub preşedinţa regelui. Regele a semnat mai multe decrete şi a învitat pe miniştrii să-l viziteze cât mai des.

**Petersburg** 17 Februarie. In comisiunea Dumei, însărcinată cu pregătirea reformei justiţiei, s'a discutat asupra numirei judecătorilor şi asupra pedepsei cu moarte. S'a hotărât că nu vor putea fi numiţi judecători acei, cari au fost condamnaţi pentru agitaţii politice.

---

## Biblioteca musicală:

### Note pentru voce şi piano.

*Intâiu Maiu* romanţă pentru voce şi pian de *G. Fl. Preşmereanu*, dedicată d-nei Elena Dr. I. Meţianu. Preţul 1 cor. (Lei 1·20) plus 10 bani porto.

*Imn festiv* şi *Hora dela Plevna* coruri mixte de *G. Fl. Preşmereanu.* Preţul 1 cor. plus porto 10 bani.

„O rosă veştejită" cu text nemţesc după Heine şi românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce şi pian. Preţul 1 coronă, plus 5 bani porto.

*T. Lugojanu*: „De ducă", cor bărbătesc pe motiv poporal. Preţul 1 cor. plus 5 bani porto.

*I. Vidu*: „Coasa", melodie poporală Preţul 60 bani, plus 5 bani porto.

---

## Diverse.

**Principesele germane învaţă meserii.** Un vechiu obiceiu, practic şi prevăzător, cere ca toţi prinţii casei de Hohenzollern să înveţe câte un meşteşug. Din cele 5 fiice ale ducelui Feideric Ferdinand de Holstein-Glücksburg, nepoatele împăratului Germaniei, una e stenografă, alta miniaturistă, a treia soră de caritate, a patra bucătăreasă şi a cincia institutoare pentru grădinele de copii. Ducesa Filip de Würtemberg, născută arhiducesă de Austria, ştie să confecţioneze toate bandajele medicale şi chiar ciorapi elastici. Prinţesa Arnolf de Bavaria face cele mai frumoase dantele din lume. Prinţesa Hermina de Reus, nevasta prinţului Ioan-George de Schönach-Carolath, şi-a ales o meserie originală, aceea de ceasornicăreasă.

---

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

---

# „VICTORIA“ institut de credit și economii, societate pe acții în ARAD.

## CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“ prin aceasta se învită conform §-lui 17 din statute la

## a XX-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Arad, la **23 Februarie** 1908 st. n. la 10 oare înainte de ameazi, în localitățile institutului (Calea Archiducelui Iosif Nr. 2).

### Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiare, și stabilirea bilanțului.
2. Decidere asupra distribuirei profitului curat.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1908.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-lui 22 din statute, sunt rugați a-și însinua la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotențe, cel puțin cu 24 de oare înainte de adunarea generală.

Arad, la 13 Februarie 1908.

**Direcțiunea.**

## Contul Bilanțului.

| ACTIVE: | | Cor. | fil |
|---|---|---|---|
| Cassa în numărar | | 179490 | 74 |
| Bon în Giro-Conto și la alte bănci | | 35186 | 3 |
| Cambii | | 8362509 | 89 |
| Imprumuturi hipotecare | | 1450003 | — |
| Avansuri pe efecte | | 30955 | — |
| Efecte publice | 715150·— | | |
| Acții dela diverse bănci | 60590·— | 775740 | — |
| Credite de cont-curent | | 113186 | — |
| Casa institutului și alte realități | | 281980 | 16 |
| Mobiliar | 9179 89 | | |
| după amortizare | 917 99 | 8261 | 90 |
| Diverse conturi debitoare | | 20116 | 73 |
| Interese tranzitoare restante | | 6116 | 30 |
| | | 11263546 | 03 |

| PASIVE: | | Cor. | fil |
|---|---|---|---|
| Capital societar: 6000 buc. acții à 200 cor. | | 1200000 | — |
| Fondul de rezervă | 906696 — | | |
| Fondul special de rezervă | 15000·— | 921696 | — |
| Fondul de penziune | | 111569 | 40 |
| Depuneri spre fructificare | | 6003765 | 87 |
| Depozit de cassă | | 28542 | 08 |
| Reescont | | 2676406 | 50 |
| Contribuție la interesele depunerilor | | 13827 | 87 |
| Dividendă neridicată | | 3072 | — |
| Diverse conturi creditoare | | 5746 | 43 |
| Interese transitoare anticipate | | 113413 | 15 |
| Profit transpus din anul 1906 | 8147 14 | | |
| Profit net | 177419 59 | 185566 | 73 |
| | | 11263546 | 03 |

## Contul Profit și Perdere.

| DEBIT: | | Cor. | fil |
|---|---|---|---|
| Interese pt depuneri spre fructificare | | 270818 | 75 |
| Spese: | | | |
| Salare | | 49593 | — |
| Bani de cuartir | | 7950 | — |
| Imprimate, diverse plăți și spese de birou | | 42860 | 33 |
| Porto | | 9306 | 59 |
| Chirie | | 4207 | 35 |
| Marce de prezență | | 3600 | — |
| Contribuție directă | 39852·36 | | |
| 10% dare la depuneri | 27081·86 | 66934 | 22 |
| Amortizare din mobiliar | | 917 | 99 |
| Profit transpus din anul 1906 | 8147·14 | | |
| Profit net | 177419 59 | 185566 | 73 |
| | | 641754 | 96 |

| CREDIT: | | Cor. | fil |
|---|---|---|---|
| Venit transpus din anul trecut | | 8147 | 14 |
| Interese: | | | |
| dela cambii | 448595·78 | | |
| „ împrumuturi hipotecare | 114164 10 | | |
| „ avansuri pe efecte | 2802 38 | | |
| „ efecte publice | 28722 92 | | |
| „ cont-curent | 7839·60 | 602124 | 78 |
| Chirie și alte arânzi | | 14321 | — |
| Provizii și alte venite | | 17162 | 04 |
| | | 641754 | 96 |

Arad, la 31 Decemvrie 1907.

*Dr. Nicolae Oncu* m. p., dir. exec. — *Sava Raicu* m. p., secretar. — *Ioan Moldovan* m. p., contabil.

**Direcțiunea:**

*Mihaiu Veliciu* m. p., prezident. — *R. Ciorogariu* m. p., v.-pres. — *V. Mangra* m. p., — *P. Truția* m. p., — *Dr. N. Ciaclan* m. p.

*T. Vațianu* m. p. — *G. Popoviciu* m. p, — *Dr. A. Demian* m. p.

**Comitetul de supraveghiare:**

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

*George Feier* m. p. prezident. — *N. Marcu* m. p. — *Dr. S. Ispravnic* m. p. — *A. Secula* m. p. — *Dr. C. Ardelean* m. p.

Nr. 2167/1908

## PUBLICAȚIUNE

Proiectul de buget, stabilit de representanța orașului Brassó în ședința s'a din 4 Septemv. 1907 (Nr. 13864/1907) pentru an. 1908 — n'a fost întărit de representanța comitatensă ținută în 14 Nov. 1907 sub Nr. 9498/1907 pe motiv că titlul eșirilor Nr. 48 „spese neprevăzute“, n'a putut fi admis ca nedificultabil, de acea subscrisul magistrat a prelucrat și a stabilit acest proiect de buget de nou, carele astfel pregătit împreună cu adnecsele sale recerute și cu propunerea comisiunei financiare economice către representanță, sa află depuse și stau la dispoziția fiecărui contribuabil în localitățile comptabilității orășenești, în sensul § lui 125 Art. de Lege XXII din 1886 timp de 15 zile adecă dela 17 Faur până 2 Martie a. c. în care răstimp fiecare interesat îl poate ceti în oarele de oficiu dela 8—12 a. m (Strada Porții Nr. 63)

Această publicațiune se face cu acea observare, că fiecare contribuabil poate să și facă observările înscris până la 4 Martie a. c. prezentându le la magistrat.

Brașov, 12 Februarie 1908.

*Magistratul orășănesc.*



1457 szám
1907 végrhtó.

## Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. Törvényszéknek, mint csődbiróságnak 1907 évi 9239 számu végzése következtében v. b. Jekel Ernő csődtömegéhez beleltározott és a csődleltár 1—9. 11—21. 23—916. 919—922 tétele alatt felvett 5016 kor. 19 fill.-re becsűlt üzletiberendezés füszer, festék, gyarmat rövidárú zománczozott edények egy tételben 5016 Kor. 19 fill. lenem szállitható kikiáltási árban nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverésnek Brassóban Hosszu-utcza 64 sz. al. leendő megtartására **1908 évi Februar 29 napjának délelötti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok a fenti feltételek mellett azonnal készpénz fizetés mellett a legtöbbet igérőnek elfognak adatni.

Amennyiben azonban az egy tételben kikiálltott ingókra 5016 kor. 19 fill. kikiáltási ár melletti igéret nem tétetnek a fent megjelölt ingók leltári sorrendben tételenként **a fentebbi határnapon és követhező napokon** azonnali készpénz fizetés mellett szükség eseten becsáron alol is eladatni fognak.

Az ingók Dr. Theil Vilmos tömeggondnok közben jöttével megtekinthetők.

Brassó, 1908 Februar 10.

**Kalmár Ignácz,**
kir. bir. végrehajtó.

(43,2—3)

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.